

Een vijftienurige werkweek komt niet vanzelf

Rond het jaar 2030 zou de gemiddelde burger maar vijftien uur per week hoeven werken voor een hoge levensstandaard, zo voorspelde John Maynard Keynes in 1930. Dat was mogelijk vanwege de technologische vooruitgang die in het verschiet lag. Wel zou de verandering niet vanzelf gaan. Omdat het vervangen van arbeid door technologie sneller zou gaan dan het ontdekken van nieuwe taken voor arbeiders, zou de werkloosheid toenemen. Ingrijpen om het werk een beetje eerlijk te verdelen was dus nodig.

Nu het jaar 2030 in zicht is, zien we dat de gemiddelde werkweek korter is en het leven een stuk comfortabeler is geworden dan in 1930. Een meevaller is dat automatisering de totale werkgelegenheid niet lijkt te verminderen (Autor en Salomons, 2018). Zorgen over de verdeling van werk en inkomen zijn er echter wel.

Polarisatie

Het beeld daarbij is er een van polarisatie op de arbeidsmarkt: hoogopgeleiden die profiteren ten koste van de middelmatig opgeleiden (Van den Berge en Ter Weel, 2015). Maar wellicht maken de opleidingsrichting en de specifieke vaardigheden meer uit dan het opleidingsniveau. Melline Somers, Sofie Cabus, Wim Groot en Henriëtte Maassen van den Brink tonen in deze ESB dat mensen met sterke analytische en interpersoonlijke vaardigheden in Nederland steeds meer verdienen. Zij zijn of moeilijk

vervangbaar door technologie, of technologie creëert voor hen nieuwe taken.

Zelfs de beste robot moet geprogrammeerd worden, maar werknemers die zijn opgeleid voor routinewerk, bijvoorbeeld administratief medewerkers, trekken aan het kortste eind. Hun banen verdwijnen, zo laten Yannis Kerkemeros en Stefanos Tyros zien. Het artikel van Bas ter Weel, Jelle Zwetsloot en Paul Bisschop zoomt in op mbo-afgestudeerden tussen 2006 en 2016, en bevestigt dit beeld.

Omscholing

Tegelijkertijd floreren de sectoren waar technologie veel nieuwe taken creëert, zoals de ICT, en is het personeel daar niet aan te slepen. Het beste middel tegen polarisatie lijkt dan ook omscholing richting ICT-beroepen, maar dat is niet eenvoudig: ruim één op de vijf werknemers beschikt over (zeer) lage digitale vaardigheden, stellen Mariëlle Non en Milena Dinkova vast. Voordat de scholing voor deze groep voordelig wordt, is er een bepaald basisniveau nodig.

Daarbij komt dat jongere werknemers meer profiteren van de introductie van nieuwe technologie dan oudere werknemers, zo blijkt uit het artikel van Paul Preenen, Marieke van den Tooren en Marlijn Heijnen. Oudere werknemers hebben meer tijd en begeleiding nodig voor aanpassing.

Ongelijke verdeling

Technologische vooruitgang brengt ons economische groei en vrije tijd, maar ook bij een grotere koek blijft de verdeling een belangrijke kwestie. Als we naar het toekomstbeeld van Keynes toewerken, kunnen we de technologie daarom niet zomaar haar gang laten gaan, maar zal er ook beleid nodig zijn dat gericht is op (om) scholing of herverdeling.

Literatuur

Autor, D.H. en A. Salomons (2018) *Is automation labor-displacing? Productivity growth, employment, and the labor share*. NBER Working Paper, 24871.

Berge, W. van den, en B. ter Weel (2015) *Baanpolarisatie in Nederland: middensegment onder druk*. CPB Policy Brief, 2015/13.

Keynes, J.M. (1930) *Economic possibilities for our grandchildren*. Essays in Persuasion. Te vinden op econ.yale.edu.

Column: Pas na visierevolutie profiteert iedereen van disruptie

KOEN SMEETS

215

Analytische vaardigheden worden steeds meer beloond

MELLINE SOMERS, SOFIE CABUS, WIM GROOT EN HENRIËTTE MAASSEN VAN DEN BRINK

216

Vooraf jongere werknemers zijn productiever door nieuwe technologie

PAUL PREENEN, MARIEKE VAN DEN TOOREN EN MARLIJN HEIJNEN

220

Omarm automatisering, maar zorg dat werkenden hiervan profiteren

YANNIS KERKEMEZOS EN STEFANOS TYROS

222

Technologie verslechtert arbeidsmarktkansen van mbo'ers

BAS TER WEEL, JELLE ZWETSLOOT EN PAUL BISSCHOP

226

Aanzienlijk deel beroepsbevolking kampt met lage digitale vaardigheden

MARIËLLE NON EN MILENA DINKOVA

230

YRLA VAN DE VEN

Vakredacteur

